

Od redakcji

Kolejny numer „Edukacyjnej Analiza Transakcyjnej” prezentuje liczne grono nowych autorów i osób zaprzyjaźnionych z naszym czasopismem, nie tylko z Polski, ale i z zagranicy. Tom otwiera artykuł Włodzimierza Świątka omawiający znany w analizie transakcyjnej model Trójkąta Dramatycznego Stephena Karpmana. Autor, znany psychoterapeuta, trener i *coach*, dzieli się w nim swoim wieloletnim doświadczeniem. Wskazuje na fakt uwikłania niektórych liderów i ich podwładnych w role wynikające z owego modelu, a w konsekwencji na zranienia emocjonalne, jakie się z tym wiążą. Jest to tekst ważny nie tylko dlatego, że napisany został w sposób niezwykle profesjonalny, przystępny z odwołaniem się do konkretnych przykładów, ale również dlatego, że zawarte w nim treści mogą znaleźć oczywiste przełożenie na sytuacje szkolne i edukacyjne. Warto zatem, aby z jego istotnym przesłaniem zapoznali się pracownicy oświaty, np. dyrektorzy szkół, nauczyciele czy wychowawcy. Dodajmy jeszcze, że tematyka zaprezentowana w tym artykule znalazła swoje odbicie w czasie spotkania z autorem zorganizowanego przez Zespół Badawczy Edukacyjnej Analizy Transakcyjnej oraz Studenckie Naukowe Koło Terapeutów, które odbyło się na początku grudnia 2015 roku. Zgromadziło ono wielu uczestników, którzy liczą na to, iż tak ciekawie i korzystnie zapoczątkowana współpraca zaowocuje dalszymi wspólnymi przedsięwzięciami.

W lutym 2011 roku część członków Zespołu Badawczego Edukacyjnej Analizy Transakcyjnej miała możliwość uczestniczenia w warsztacie psychoterapeutycznym „Twój skrypt życiowy – diagnoza osobowości i skryptu życiowego”, prowadzonym m.in. przez Katerynę Bulhakovą i Zarinę Sevalnevą. Nawiązana w trakcie spotkania znajomość i dalsza współpraca skutkują zamieszczonym w tym numerze artykułem. Mamy nadzieję, że przedstawiona praca terapeutyczna nad skryptem somatycznym z wykorzystaniem ulubionej dziecięcej bajki zainteresuje tych wszystkich, którzy chcą poznać specyficzne metody analizy transakcyjnej. Niestety, jak dotąd w polskiej literaturze odnaleźć można zaledwie kilka publikacji poświęconych temu interesującemu zagadnieniu. Stąd też zamieszczony tekst przyjmujemy z dużym uznaniem. Zainteresowanego czytelnika odsyłamy także do wspomnianych polskojęzycznych pozycji z tego zakresu¹.

¹ Np. J. Santorski (red.) (1995), *Ciało i charakter. Diagnoza i strategie w psychoterapii somatyczno-charakterologicznej*, Agencja Wydawnicza J. Santorski & Co., Warszawa; J. Jagieła (2003), *Bioskrypt w pracy nauczyciela kultury fizycznej*, [w:] J. Rodziewicz-Gruhn (red.), *Bio-kulturowe uwarunkowania rozwoju, sprawności i zdrowia*, Wydawnictwo WSP w Częstochowie, Częstochowa, s. 434–443; M. Matkowski (1995), *Proces skryptowy i koncepcja mini-skryptu*, [w:] J. Santorski (red.), *Ciało i charakter...*, s. 81–88.

Leonhard Schleger, autor wielu artykułów w piśmie naukowym poświęconym analizie transakcyjnej „Zeitschrift für Transaktionsanalyse”, ukazującym się w uniwersyteckim środowisku Paderborn, nie omieszkiał zagadnieniu poruszanemu przez Katerynę Bulhakovą i Zarinę Sevalnevą poświęcić nieco uwagi w swoim leksykalnym opracowaniu². Twierdzi on, że od dorosłych zależy, jak małemu dziecku ukazywany jest świat baśni – świat gigantów i potworów, miłości, ale też złych wróżek lub czarownic. Ten rodzaj dziecięcego doświadczenia stanowi podstawę tworzenia się skryptu. Jednym z zadań terapeuty – pisze Schleger – jest dowiedzenie się za jakimi bajkami i mitami podąża pacjent, na tej podstawie można odgadnąć ewentualne konsekwencje, do jakich może zmierzzać proces leczenia.

Z kolei Aleksandra Wieczorek dzieli się z nami doświadczeniami i przemyśleniami dotyczącymi korzyści, jakie może czerpać opiekun kolonijny, ale zapewne także nauczyciel czy wychowawca, ze znajomości analizy transakcyjnej w pracy z młodzieżą. Konkluzje, do jakich dochodzi są ciekawe, i ośmielę się również powiedzieć: niezwykle dojrzałe, co w przypadku autorki będącej studentką drugiego roku psychologii zaskakuje, dziwi, ale też w sposób nieskrywany cieszy całą zespół redakcyjny.

Dalsze artykuły niniejszego wydania naszego czasopisma sytuują się niejednokrotnie na pograniczu dziedzin, jak nazwaliśmy ów dział periodyku, w którym zostały zamieszczone. Pragniemy coraz konsekwentniej publikować w następnych numerach prace, które nie zawsze mieszczą się ściśle w konwencji AT, ale są tematycznie z nią zbieżne. Mamy przekonanie, że takie przedsięwzięcie otworzy łamy pisma zarówno na nowe środowiska autorów, jak również będzie działało inspirująco dla tych, którzy być może nadmiernie niejako zastygli w hermetycznym paradygmacie analizy transakcyjnej. Tekst Zbigniewa Wieczorka z całą pewnością takim celom służy. Jest artykułem inspirującym, czasami też, jak zwykle w przypadku tego autora, przekornym i ożywczym.

Podobnie artykuł Izabeli Chróst-Józwiak, która, wydawać by się mogło, daleko odchodzi od typowej tematyki związanej z analizą transakcyjną. Okazuje się jednak, że wnikliwe odczytanie jej tekstu uświadamia nam, że również w tym wypadku AT znajduje swoje interesujące wykorzystanie. Być może wytycza też nowe drogi dla dalszych niekonwencjonalnych poszukiwań. W przypadku tej wypowiedzi nie sposób nie zauważyć, że w dużym stopniu koresponduje ona z innym artykułem zamieszczonym w tym numerze, jakim jest oparta na dogłębnych badaniach publikacja Zbigniewa Łęskiego *Struktura osobowości użytkownika komputera z perspektywy analizy transakcyjnej*. W sposób niebudzący wątpliwości przychodzi do głowy myśl, że oba te opracowania mogą zapoczątkować nowy nurt badań nad aplikacjami AT. Byłoby to analizowanie

² L. Schleger, *Märchen und Mythen*, [w:] *Handwörterbuch der Transaktionsanalyse*, DSGTA.ch, s. 194–195, http://www.stripfenstrolch.de/downloads/HWB_gesamt_150.pdf [stan z 24.08.2015].

współczesnych form komunikacji, związanych z cyberprzestrzenią, z zastosowaniem pojęć i modeli transakcyjnych. Jest to niezwykle ciekawa perspektywa, zapierająca wręcz dech w piersiach. Zobaczmy jednak, czy w najbliższym czasie przyniesie jakieś wymierne rezultaty i okaże się płodna poznawczo.

Artykuł Agnieszki Mokrzyckiej *Zabawa jako dodatkowa kategoria strukturalizacji czasu* powraca natomiast do tradycyjnie wyodrębnionych w analizie transakcyjnej form psychologicznego spędzania czasu. Uzupełnia jednak ten zestaw o jeszcze jedną kategorię, jaką jest zabawa. Badania autorki wskazują, że wśród studentów jest to jeden z dominujących sposobów, w jaki wypełniają oni swój czas. Ktoś mógłby przekornie skonstatować: czyż może to dziwić? Wszak okres studiów to czas swawoli, braku wielu „dorosłych” obowiązków czy przypisanych starszym trosk i kłopotów. Nie sposób jednak, niekoniecznie nadmiernie krytycznie, zastanowić się nad konsekwencją tego stanu rzeczy, szczególnie jeśli porównamy obszar zabawy z innymi (bardziej konstruktywnymi) formami strukturalizacji czasu. Z tego powodu cieszyć może fakt, że wycofanie i gry interpersonalne zajmują w tym rankingu ostatnie miejsca.

Jak zwykle w naszym czasopiśmie nie zabrakło recenzji książek, na które warto zwrócić uwagę, poszerzając swoją wiedzę na temat analizy transakcyjnej. Znaleźć można także zapowiedzi nowych pozycji w „Bibliotece Edukacyjnej Analizy Transakcyjnej”.

Na łamach naszego czasopisma pojawia się nowa rubryka, poświęcona sprawozdaniom na temat znaczących wydarzeń, jakie miały miejsce w ostatnim czasie, a dotyczą interesującej nas problematyki. W tym numerze pojawia się informacja o obecności sekcji edukacyjnej analizy transakcyjnej na XXI Konferencji Polskiego Towarzystwa Diagnostyki Edukacyjnej, która miała miejsce w Bydgoszczy we wrześniu 2015 roku i była poświęcona różnorodnym zastosowaniom diagnostyki edukacyjnej.

Na koniec pragniemy poinformować, że nastąpiły pewne zmiany w składzie redakcji. Na stanowisko zastępcy redaktora naczelnego powołano dr Adriannę Sarnat-Ciastko, której wkład pracy w powstanie i istnienie tego pisma jest niebagatelny. Dodajmy jeszcze, że nowo mianowana Pani Redaktor przed kilkunastoma miesiącami obroniła pracę doktorską z zakresu edukacyjnej analizy transakcyjnej (*Tutoring w polskim systemie oświaty. Badania nad rozwojem metody tutoringowego ze szczególnym uwzględnieniem efektów jej stosowania dla nauczyciela i ucznia w ujęciu analizy transakcyjnej*). Praca zyskała ocenę wyróżniającą Rady Wydziału Pedagogicznego Akademii Ignatianum w Krakowie, ponadto wspomniana dysertacja została nominowana do nagrody Polskiego Towarzystwa Diagnostyki Edukacyjnej i otrzymała główne wyróżnienie. Cały Zespół gratuluje znaczących osiągnięć Laureatce, co jednocześnie zobowiązuje nas – nie bez pewnej dozy zazdrości – do dalszych starań i wysiłku w dziedzinie, która tak bardzo pochłonęła nas w ostatnich latach.

Dumą napawa jednak fakt, że realizowane przez nas działania nie unikają uwadze międzynarodowemu środowisku analityków transakcyjnych. W ostatnim numerze biuletynu „The Script”, które wydawane jest w Stanach Zjednoczonych przez Międzynarodowe Towarzystwo Analizy Transakcyjnej (*International Transactional Analysis Association*) ukazał się obszerny artykuł prezentujący dorobek naszego Zespołu³. Tego typu publikacja budzi nadzieję, że w przyszłości czekają nas nowe interesujące projekty, których efekty będą opisywane na łamach kolejnych numerów „Edukacyjnej Analizy Transakcyjnej”.

Czekając na nowych autorów oraz czytelników, przystępujemy do kompletowania kolejnego, tym razem już piątego, numeru periodyku.

Jarosław Jagieła
Redaktor Naczelny

³ Z tekstem można zapoznać się na stronie: <https://www.itaaworld.org/sites/default/files/itaa-pdfs/the-script/script-2016/ITAA%20The%20Script%202016-02.pdf>.